

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V LIBERCI

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

HARRACHOVÉ

VZNEŠENOST ZAVAZUJE

Soubor pracovních listů k možnému využití.

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé, milí zájemci o umění, v této příloze najdete sadu několika pracovních listů. Můžete je využít při výuce jako didaktický materiál, který doplní informace o šlechtickém rodu Harrachů.

Žáci se budou mít možnost seznámit nejen s vybranými osobami tohoto rodu, ale také s architektonicky zajímavými objekty, jež byly ve vlastnictví Harrachů.

Tento projekt je zaměřen především na regionální dějiny, které jsou s tímto rodem spjaté. Je ovšem možné historický rozhled rozšířit nejen na náš region. Harrachové vlastnili, kromě Jilemnice a jejího blízkého okolí, také panství Hrádek u Nechanic nebo Janovice na Moravě.

Více informací k tématu naleznete na tomto odkazu:

<https://www.npu.cz/cs/o-nas/projekty/po-stopach-slechtickyh-rodu/90194-harrachove-vznesenost-zavazuje>

Příjemné chvíle s průkopníky lyžařství i turistiky Vám přeji

Památkáři z Liberce

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

pracovní list 1: Zámek HORNÍ BRANNÁ

Historie zámku se váže již ke konci 16. století, kdy objekt nechává vystavit Zdeněk z Valdštejna. Zámecký areál, doplněný o hospodářské budovy, proslul také návštěvami Jana Amose Komenského u polské šlechtičny Kristiny Poniatowské v letech 1627–1628. Následně, v roce 1646, byl zámek vypálen švédskými vojsky. Objekt dlouhou dobu chátral. Až v roce 1868 nechal Jan Nepomuk hrabě z Harrachu obnovovat zámek, který svým vzhledem připomíná spíše panský dvůr.

Úkol: zámek v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá _____.

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V LIBERCI

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

Řešení pracovní list 1: Zámek Horní Branná

Úkol: zámek v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá RENESANCE

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

k architektuře: „Krom renesančního kamenného ostění oken je zajímavým zdobným prvkem sgrafitová výzdoba z roku 1582. Na východní straně jsou vzácné latinsko-české texty a erby stavebníků. Severní průčelí je zdobeno výjevy ze selského, řemeslnického a panského života. Sgrafitová rustika se dochovala jen ve zlomku na západní straně. V přízemí mají místnosti valené klenby s výsečemi a v patře klášterní klenby s ornamentálním vzorem silně vytažených hřebínků. Zámek patří k nemnoha obdélným stavbám u nás s boční arkádovou chodbou.“

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

pracovní list 2: objekt ŠPITÁLU

V roce 1709 nechávají hrabata z Harrachu postavit tento komplex svému služebnictvu, které již nebylo schopné pracovat. Ti zde měli stabilní zázemí a jedinou povinnost. Každý den se museli modlit za svou vrchnost.

Úkol: Objekt špitálu v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V LIBERCI

Řešení pracovní list 2: objekt ŠPITÁLU

Úkol: Objekt špitálu v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá BAROKO

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

k architektuře: Pravidelná a strukturovaná stavba s dominující vstupní branou a věží je doplněna dekorem napodobenin antického sloupoví s hlavicemi. Uvnitř budovy nesmí chybět kaple jako součást tehdejšího projevu víry. Období vzniku objektu bychom mohli chápat jako motivaci pro stavbu této účelné budovy.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

pracovní list 3: HARRACHOVSKÁ HROBKA

Stavba hrobky probíhala mezi lety 1840–1870 a byla zhotovena z bílého a červeného mramoru. Osmiboká budova byla vysvěcena jako hrobka sv. Kříže. Jedná se o cennou sepulkrální památku, a to jak pro architektonický koncept, tak i pro její precizní provedení.

Úkol: Objekt rodinné hrobky v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá

_____.

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V LIBERCI

Řešení pracovní list 3: objekt harrachovské hrobky

Úkol: Objekt harrachovské hrobky v Horní Branné na Jilemnicku představuje unikátní architektonický styl, který se nazývá NEOROMÁNSKÝ SLOH.

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

k architektuře: Budova nese nápadné znaky původního románského slohu. Můžeme vidět dominantní vstupní portál, který dekorují antické sloupy a jemné vlysy. Stejně tak budí dojem i sdružená okna, která lemují pravidelně celý objekt. Interiér hrobky je proveden velmi luxusně a nápadně upozorňuje na inspiraci východním uměním.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

pracovní list 4: JILEMNICKÝ ZÁMEK

Areál je tvořen budovou zámku, hospodářskými budovami a parkem, který jej obklopuje. Samotný zámek byl pravděpodobně vystavěn pány z Újezdce na základech středověké tvrze. Renesanční stavba na pravoúhlém půdorysu z 16. století byla v závěru 19. století rozšířena a přestavěna do současné podoby Janem Nepomukem Harrachem.

Úkol: Objekt zámku v Jilemnici představuje architektonický styl_____.

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

pracovní list 4: JILEMNICKÝ ZÁMEK

Úkol: Objekt zámku v Jilemnici představuje architektonický styl NEORENESANCE.

Prostřednictvím fotografií uveďte umělecké prvky tohoto objektu.

k architektuře: Neorenesance nachází podobu v renesanci, tedy v slohu, jenž se inspiroval antikou. Jednoduché a sladěné prvky vytváří pravidelný komplex.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

HARRACHOVÉ

VZNEŠENOST ZAVAZUJE

Soubor pracovních listů k možnému využití.

Pro 2. stupeň základních škol a nižší stupeň
víceletých gymnázií

Lyžařství tehdy a dnes

- 1. První ski, jak se dříve říkalo lyžím, nechal přivést ze své návštěvy světové výstavy v ..... roku 1892 hrabě Jan Nepomuk Harrach.**
  - a) Oslu (Norsko)
  - b) Buenos Aires (Argentina)
  - c) Dušanbe (Tádžikistán)
  - d) Káhiře (Egypt)
- 2. Na světové výstavě v expozici sportovních potřeb ho lyže zaujaly a napadlo ho, že by mohly v zavátých horách v Krkonoších sloužit jako:**
  - a) zábava pro horaly na dlouhé zimní večery
  - b) pomůcka pro učitele tělocviku v zimních měsících
  - c) levný zdroj kvalitního hořlavého materiálu na otop
  - d) pomůcka pro lesní dělníky k usnadnění pohybu při práci
- 3. Co myslíš, z jakého materiálu byly první páry dovezených lyží, z kterého se pak u nás vyráběly? Podle tohoto materiálu se ustálil jejich název.**
  - a) Jasanky z jasanového dřeva
  - b) Kevlarky z kevlaru
  - c) Titanky z titanu
  - d) Skleněnky ze skleněných vláken
- 4. První domácí lyže se začaly vyrábět pro hraběcí personál. Jejich cena byla tehdy 11 zlatých, což byla přibližně polovina tehdejšího průměrného platu. Pro srovnání by si za tuto cenu bylo možné koupit skoro 11 kg másla, 55 kg mouky nebo 550 kg brambor. Přesto se brzy staly oblíbenými a rozšířily se i mezi ostatní obyvatelstvo. Začaly se vyrábět ve větším množství a šířit dále. O jejich oblibě svědčí i vznik Českého krkonošského spolku Ski v roce 1895. Netrvalo dlouho a byly uspořádány první závody na lyžích, současně se rozvíjela i lyžařská turistika. Pak ale došlo v rozvoji lyžování (závodního i turistického) k útlumu. Proč si myslíš, že k tomu došlo? (Vyber jednu z možností)*

- a) Krkonoše lesy byly napadeny agresivním druhem Dřevomorky a došlo dřevo
- b) Přišlo nečekané oteplení a nebylo již na čem lyžovat
- c) V roce 1914 vypukla první světová válka, která trvala až do roku 1918
- d) Vypukla hospodářská krize, protože všichni jen lyžovali, ale nikdo už nepracoval

5. Podívej se na lyžaře níže a zkus napsat pět základních rozdílů (výbava), podle nichž dokážeš určit, který z nich sjezdař, běžkař nebo skokan?

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

6. Podívej se na fotografii původního typického harrachovského lyžaře, porovnej své vypsane části výbavy z předchozí aktivity a zkus určit, zda to byl běžkař, sjezdař nebo skokan (svou odpověď zdůvodni)?

Muž na obrázku byl: _____

Protože: _____

7. Co myslíš, jak se jmenuje muž na obrázku, podle jehož rodu se nazývá známá

Krkonošská oblast se sportovním areálem s pěti skokanskými můstky, z toho jedním tzv. Mamutím?

(Nápověda: Jeho jméno je spojeno s počátky českého lyžování)

Jméno: _____

_____

Oblast: _____

8. Dokážeš k muži napsat min. jednu zajímavost, kterou se můžeš dozvědět z tohoto listu?

Lyžařství tehdy a dnes – řešení

1. První ski, jak se dříve říkalo lyžím, nechal přivést ze své návštěvy světové výstavy v ..... roku 1892 hrabě Jan Nepomuk Harrach.
  - a) Oslu (Norsko)
  - b) Buenos Aires (Argentina)
  - c) Dušanbe (Tádžikistán)
  - d) Káhíře (Egypt)
2. Na světové výstavě v expozici sportovních potřeb ho lyže zaujaly a napadlo ho, že by mohly v zavátých horách v Krkonoších sloužit jako:
  - a) zábava pro horaly na dlouhé zimní večery
  - b) pomůcka pro učitele tělocviku v zimních měsících
  - c) levný zdroj kvalitního hořlavého materiálu na otop
  - d) pomůcka pro lesní dělníky k usnadnění pohybu při práci
3. Co myslíš, z jakého materiálu byly první páry dovezených lyží, z kterého se pak u nás vyráběly? Podle tohoto materiálu se ustálil jejich název.
  - a) Jasanky z jasanového dřeva
  - b) Kevlarky z kevlaru
  - c) Titanky z titanu
  - d) Skleněnky ze skleněných vláken
4. První domácí lyže se začaly vyrábět pro hraběcí personál. Jejich cena byla tehdy 11 zlatých, což byla přibližně polovina tehdejšího průměrného platu. Pro srovnání by si za tuto cenu bylo možné koupit skoro 11 kg másla, 55 kg mouky nebo 550 kg brambor. Přesto se brzy staly oblíbenými a rozšířily se i mezi ostatní obyvatelstvo. Začaly se vyrábět ve větším množství a šířit dále. O jejich oblibě svědčí i vznik Českého krkonošského spolku Ski v roce 1895. Netrvalo dlouho a byly uspořádány první závody na lyžích, současně se rozvíjela i lyžařská turistika. Pak ale došlo v rozvoji lyžování (závodního i turistického) k útlumu. Proč si myslíš, že k tomu došlo? (Vyber jednu z možností)

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍSTĚ
V LIBERCI

- a) Krkonoše lesy byly napadeny agresivním druhem Dřevomorky a došlo dřevo
- b) Přišlo nečekané oteplení a nebylo již na čem lyžovat
- c) V roce 1914 vypukla první světová válka, která trvala až do roku 1918
- d) Vypukla hospodářská krize, protože všichni jen lyžovali, ale nikdo už nepracoval

5. Podívej se na lyžaře níže a zkus napsat pět základních rozdílů (výbava), podle nichž dokážeš určit, který z nich sjezdař, běžkař nebo skokan?

- 1. HELMA
- 2. BRÝLE
- 3. HŮLKY
- 4. BOTY
- 5. SKI

6. Podívej se na fotografii původního typického harrachovského lyžaře, porovnej své vypsané části výbavy z předchozí aktivity a zkus určit, zda to byl běžkař, sjezdař nebo skokan (svou odpověď zdůvodni)?

Muž na obrázku byl: _____

Protože: _____

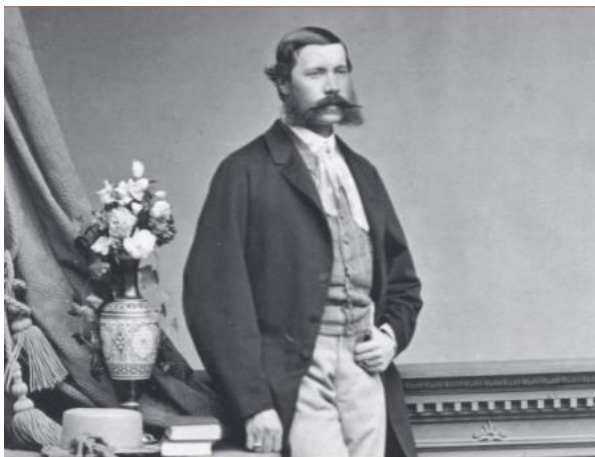

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V LIBERCI

7. Co myslíš, jak se jmenuje muž na obrázku, podle jehož rodu se nazývá známá Krkonošská oblast se sportovním areálem s pěti skokanskými můstky, z toho jedním tzv. Mamutím?

(Nápověda: Jeho jméno je spojeno s počátky českého lyžování)

Jméno: Jan Nepomuk Harrach

Oblast: Harrachov

8. Dokážeš k muži napsat min. jednu zajímavost, kterou se můžeš dozvědět z tohoto listu?

Muž na obrázku je Jan Nepomuk .....

(TAJENKA)

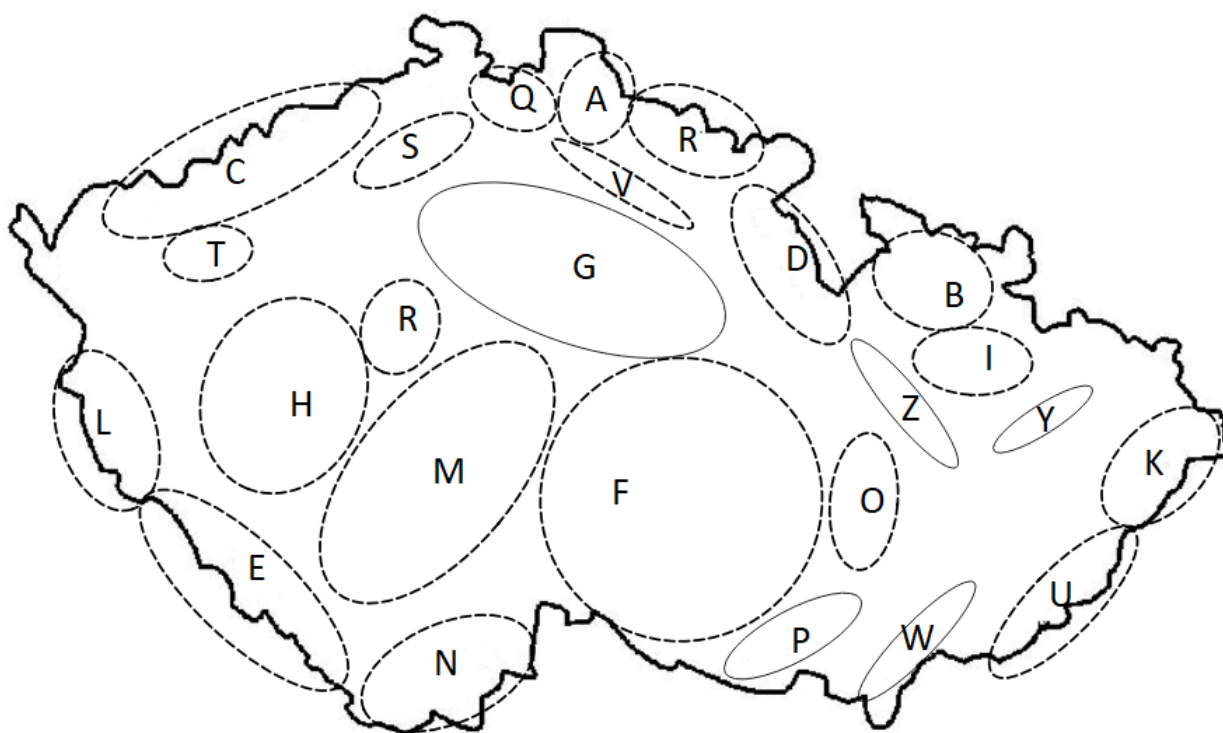
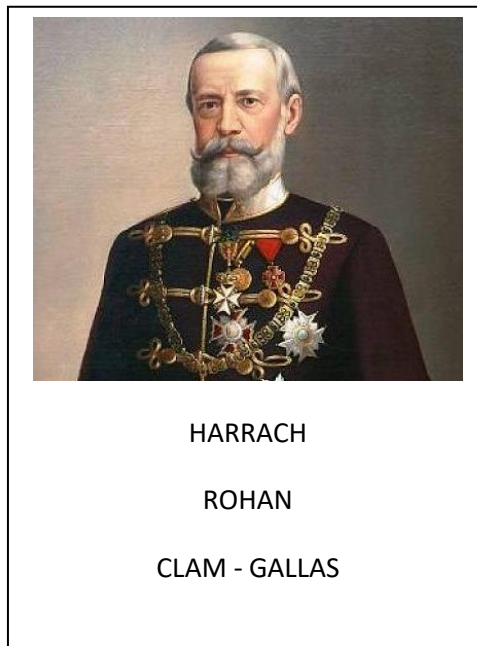
1) *Narodil se roku.....*

- a) 1785 - R
- b) 1828 - H
- c) 1909 - C

2) *Pocházel z .....*

- a) Vídně - A
- b) Paříže - L
- c) Moskvy - O

3) *Měl velmi blízko k jednomu významnému českému pohoří ....., jehož součástí je nejvyšší hora ČR ..... (1602 m). Najdi toto pohoří na mapě, vybarvi jej a písmenko zapiš do tajenky.*

- 4) *Hrabě Jan Nepomuk miloval kromě hor v tomto kraji ještě .....*
Doplň podle textu jednu z možností níže.

„Velectěná Paní (...)

Mám sice chudého lidu na statcích svých dosti a věru děti tohoto lidu kupříkladu na Krakonoši, ačkoli na zdravém vzduchu, předce ještě větší nouzi trpí než děti ve městě. Povinnost má je tedy předně tam podporovati, kde hlad a bída jest větší! Proto mi nelze také na horály naše zapomenouti.“

(Z dopisu Marii Červinkové-Riegrové)

- a) Horaly – R
b) Alpinisty – L
c) Tatrany – A
- 5) *Pro svou zálibu v turistice, se podílel na vzniku řady turistických stezek napříč Krkonoši, kromě toho dbal na jejich dvojjazyčnost, aby nebyly informace pro turisty dostupné jen v němčině, ale i češtině. Stál u zrodu Klubu českých turistů (KČT), podílel se i na rozvoji sportovní lyžařské turistiky, kdy nechal dovézt první lyže. Přes veškeré své počiny si uvědomoval, že přírodu je třeba nejen zpřístupňovat, ale i chránit. **Dokážeš říct, o vznik předchůdce jaké naší současné přírodní rezervace se roku 1904 zasloužil?***

- a) JIZHOR – L
b) TANAP – N
c) KRNAP – A

6) *Kromě přírodního bohatství místního kraje se hrabě Jan Nepomuk zasloužil o rozvoj místního průmyslu, velkého rozkvětu se dočkala sklárna Nový Svět, dále místní pivovarnictví, nechal založit tzv. rybárnu (soustava rybníčků k chovu pstruhů). Podílel se na budování tamní železnice. V současné době se na části trasy do Harrachova můžeme setkat s tzv. „Zubačkou“. Víš, co to je a k čemu sloučila? (Vyber z možností)*

- a) Pietní akt za oběti vykolejení vlaku v důsledku vzniku zubu na koleji – S
- b) Ozubnicová dráha, druh železnice k překonání strmé tratě – C
- c) Slavnost Klubu průvodčích, kdy „vykousávají“ jízdenky původními strojky – L

7) *Zemřel ve svém rodném městě roku ..... ve věku 81 let a je pochován v rodinné hrobce v Horní Branné.*

- a) 1829 – N
- b) 1909 – H
- c) 1937 – S

JAN NEPOMUK HRABĚ HARRACH – ŘEŠENÍ

Muž na obrázku je Jan Nepomuk .....
(TAJENKA)

HARRACH

ROHAN

CLAM - GALLAS

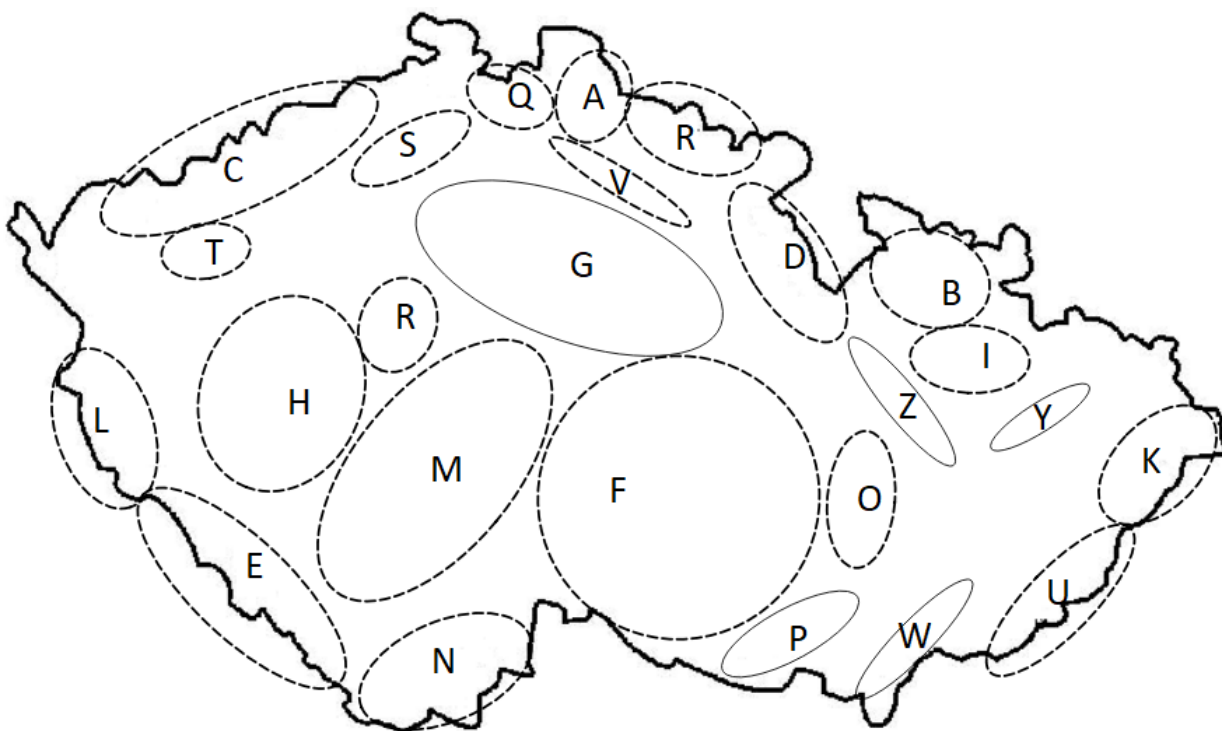
1) *Narodil se roku.....*

- a) 1785 - R
- b) 1828 – **H**
- c) 1909 - C

2) *Pocházel z .....*

- a) Vídně – **A**
- b) Paříže – L
- c) Moskvy – O

3) *Měl velmi blízko k jednomu významnému českému pohoří ....., jehož součástí je nejvyšší hora ČR ..... (1602 m). Najdi toto pohoří na mapě, vybarvi jej a písmenko zapiš do tajenky.*

- 4) *Hrabě Jan Nepomuk miloval kromě hor v tomto kraji ještě .....*
Doplň podle textu jednu z možností níže.

„*Velectěná Paní (...)*

*Mám sice chudého lidu na statcích svých dosti a věru děti tohoto lidu ku příkladu na Krakonoši, ačkoli na zdravém vzduchu, předce ještě větší nouzi trpí než děti ve městě. Povinnost má je tedy předně tam podporovati, kde hlad a bída jest větší! Proto mi nelze také na **horály** naše zapomenouti.“*

(Z dopisu Marii Červinkové-Riegrové)

- a) Horaly – **R**
- b) Alpinisty – L
- c) Tatransy – A
- 5) *Pro svou zálibu v turistice, se podílel na vzniku řady turistických stezek napříč Krkonoši, kromě toho dbal na jejich dvojjazyčnost, aby nebyly informace pro turisty dostupné jen v němčině, ale i češtině. Stál u zrodu Klubu českých turistů (KČT), podílel se i na rozvoji sportovní lyžařské turistiky, kdy nechal dovézt první lyže. Přes veškeré své počiny si uvědomoval, že přírodu je třeba nejen zpřístupňovat, ale i chránit. **Dokážeš říct, o vznik předchůdce, jaké naší současné přírodní rezervace, se roku 1904 zasloužil?***
- a) JIZHOR – L
- b) TANAP – N
- c) KRNAP – **A**

6) *Kromě přírodního bohatství místního kraje se hrabě Jan Nepomuk zasloužil o rozvoj místního průmyslu, velkého rozkvětu se dočkala sklárna Nový Svět, dále místní pivovarnictví, nechal založit tzv. rybárnu (soustava rybníčků k chovu pstruhů). Podílel se na budování tamní železnice. V současné době se na části trasy do Harrachova můžeme setkat s tzv. „Zubačkou“. Víš, co to je a k čemu sloučila? (Vyber z možností)*

- a) Pietní akt za oběti vykojení vlaku v důsledku vzniku zubu na koleji – S
- b) Ozubnicová dráha, druh železnice k překonání strmé tratě – **C**
- c) Slavnost Klubu průvodčích, kdy „vykousávají“ jízdenky původními strojky – L

7) *Zemřel ve svém rodném městě roku ..... ve věku 81 let a je pochován v rodinné hrobce v Horní Branné.*

- a) 1829 – N
- b) 1909 – **H**
- c) 1937 – S

Muž na obrázku je Arnošt Vojtěch .....
(TAJENKA)

1) Narodil se roku .....

- a) 1432 – R
- b) 1598 – H
- c) 1672 – G

2) Pocházel z .....

- a) Vídně – A
- b) Prahy – O
- c) Mnichova – L

HARRACH

ROHAN

CLAM - GALLAS

3) *Byl velmi významným katolickým duchovním. Během svého života se stal již poměrně v raném věku (v pouhých 25 letech) arcibiskupem pražským a současně velmistrem řádu Křižovníků s červenou hvězdou, od roku 1626 působil dokonce jako kardinál a na sklonku života mu přibyl ještě titul biskupa tridentského.*

O jeho církevní dráze však bylo rozhodnuto, už když se narodil, protože:

- a) nad místem jeho narození tou dobou prolétla kometa – A
- b) když se na něj jeho otec poprvé podíval, vrátil se mu zrak – H
- c) byl druhorozeným synem šlechtice a byla to tehdy tradice – R

4) *Za svého působení jako pražský arcibiskup korunoval celkem 5 českých vládců, tři muže (Ferdinanda III., Ferdinanda IV. a Leopolda I.) a dvě ženy (Eleonora Toskánská a Eleonora Gonzagová (manželky Ferdinanda II. a Ferdinanda III.)).*

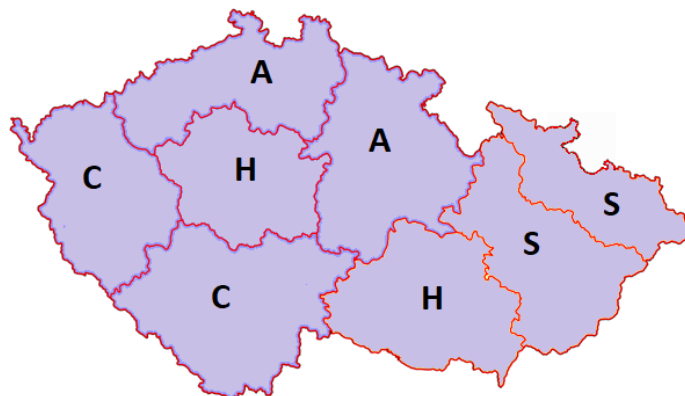
Po slavnostním aktu korunovace se stali z Boží vůle českými:

- a) králi a královnami – R
- b) císaři a císařovny – M
- c) sultány a sultánovými ženami (titul Haseki sultan) – A

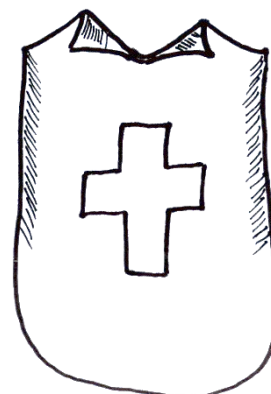
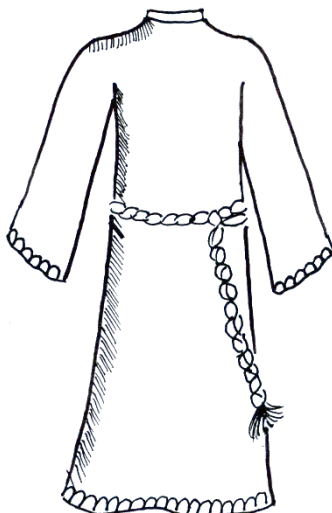
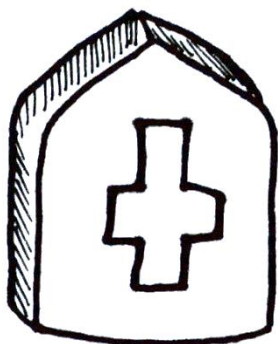
5) *Kromě korunovace českých králů a královen za svého působení na postu arcibiskupa pražského založil dvě biskupství v Litoměřicích a v Hradci Králové.*

Urči na mapě s vyznačenými současnými diecézemi, kde se nacházela původní dvě zmiňované (písmenko doplň do tajeňky):

6) *Arnošt Vojtěch* byl církevním hodnostářem. Pokus se popsat jednotlivé části různých duchovních oděvů.

- 7) *V době, kdy byl poměrně krátce na nejvyšším římskokatolickém postu v Čechách, byla slavnostně zahájena obnova jednoho významného architektonického sídla, které je níže na obrázku. Poznáš tento objekt? Zkus doplnit jeho umělecký sloh a účel, k němuž sloužil?*

- a) Chrám sv. Víta v Praze – C
- b) Chrám sv. Petra a Pavla v Brně – H
- c) Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře – G

Sloh: _____

Účel: _____

- 8) **Zemřel a současně pozbyl veškerých nabytých titulů ve Vídni roku .....**
při návratu z tzv. konkláve (*shromáždění kardinálů volící papeže*).

- a) 1832 – R
- b) 1667 – H
- c) 1772 – G

ARNOŠT VOJTĚCH HARRACH – ŘEŠENÍ

Muž na obrázku je Arnošt Vojtěch .....
(TAJENKA)

HARRACH

ROHAN

CLAM - GALLAS

1) Narodil se roku .....

- a) 1432 – R
- b) 1598 – **H**
- c) 1672 – G

2) Pocházel z .....

- a) Vídně – **A**
- b) Prahy – O
- c) Mnichova – L

3) *Byl velmi významným katolickým duchovním. Během svého života se stal již poměrně v raném věku (v pouhých 25 letech) arcibiskupem pražským a současně velmistrem řádu Křižovníků s červenou hvězdou, od roku 1626 působil dokonce jako kardinál a na sklonku života mu přibyl ještě titul biskupa tridentského.*

O jeho církevní dráze však bylo rozhodnuto, už když se narodil, protože:

- a) nad místem jeho narození tou dobou prolétla kometa – A
- b) když se na něj jeho otec poprvé podíval, vrátil se mu zrak – H
- c) byl druhorozeným synem šlechtice a byla to tehdy tradice – **R**

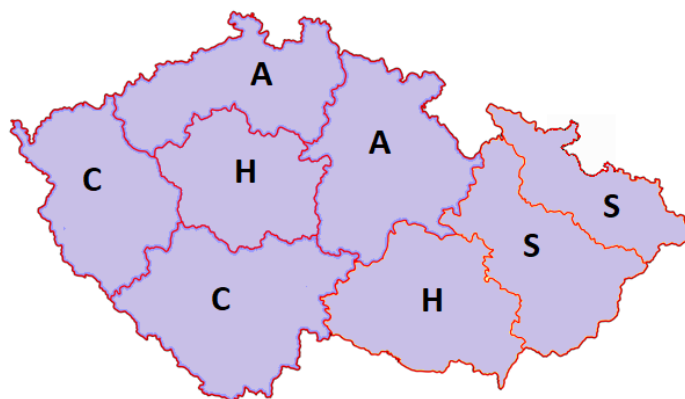
4) *Za svého působení jako pražský arcibiskup korunoval celkem 5 českých vládců, tři muže (Ferdinanda III., Ferdinanda IV. a Leopolda I.) a dvě ženy (Eleonora Toskánská a Eleonora Gonzagová (manželky Ferdinanda II. a Ferdinanda III.)).*

Po slavnostním aktu korunovace se stali z Boží vůle českými:

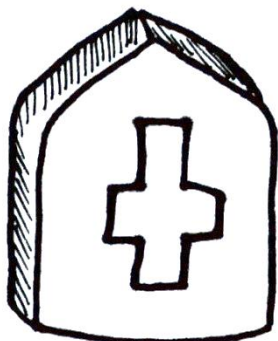
- a) králi a královnami – **R**
- b) císaři a císařovny – M
- c) sultány a sultánovými ženami (titul Haseki sultan) – A

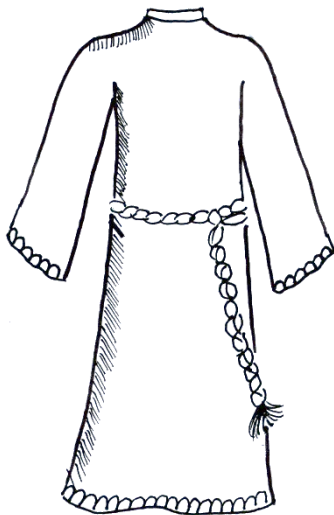
- 5) *Kromě korunovace českých králů a královen za svého působení na postu arcibiskupa pražského založil dvě biskupství v Litoměřicích a v Hradci Králové. Urči na mapě s vyznačenými současnými diecézemi, kde se nacházela původní dvě zmiňované (písmenko doplň do tajenky): A*

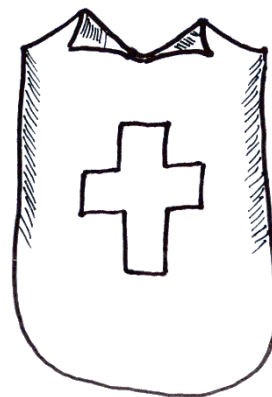
- 6) *Arnošt Vojtěch byl církevním hodnostářem. Pokus se popsat jednotlivé části různých duchovních oděvů.*

MITRA

ALBA + CINGULUM

ORNÁT

- 7) *V době, kdy byl poměrně krátce na nejvyšším římskokatolickém postu v Čechách, byla slavnostně zahájena obnova jednoho významného architektonického sídla, které je níže na obrázku. Poznáš tento objekt? Zkus doplnit jeho umělecký sloh a účel, k němuž sloužil?*

- a) Chrám sv. Víta v Praze – C
b) Chrám sv. Petra a Pavla v Brně – H
c) Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře – G

Sloh: _____

Účel: _____

- 8) *Zemřel a současně pozbyl veškerých nabytých titulů ve Vídni roku ..... při návratu z tzv. konkláve (shromáždění kardinálů volící papeže).*

- a) 1832 – R
b) 1667 – H
c) 1772 – G

Žena na obrázku je Anna ....., roz. Lobkowicz
(TAJENKA)

1) Narodila se roku ..... jako 9. z 11 dětí hraběte Josefa

- a) 1563 – R
- b) 1809 – H
- c) 1672 – G

2) Pocházela z .....

- a) Vídně – A
- b) Prahy – O
- c) Mnichova – L

3) *Ve svém rodném městě se ve svých 18 letech provdala za hraběte Františka Arnošta. Ačkoliv hraběnka Anna pocházela z poměrně velké rodiny (měla 10 sourozenců), v manželství se jí a jejímu choti narodily pouze 4 děti (dospělosti se dožili 2 synové). Významnou rodinnou událost oslavila spolu s manželem v roce 1877.*

Podle pamětní medaile zkus zjistit, jaké životní jubileum spolu slavili?

- a) Stříbrnou svatbu (25. výročí) – A
- b) Zlatou svatbu (50. výročí) – R
- c) Diamantovou svatbu (60. výročí) – H

HARRACH

ROHAN

CLAM-GALLAS

- 4) *Hraběnka měla spolu s manželem zálibu v umění, ona sama byla aktivní amatérskou malířkou. Na jejich tehdejším sídle se dochovala méně známá hraběččina podobizna, kterou namaloval v pol. 19. století Louis Grünler.*

Kde je možné tuto olejomalbu vidět?

- a) V její ložnici na zámku Hrádek u Nechanic– R
- b) V rodové hrobce Harrachů v Horní Branné – M
- c) Na hlavním oltáři v katedrále sv. Víta – A

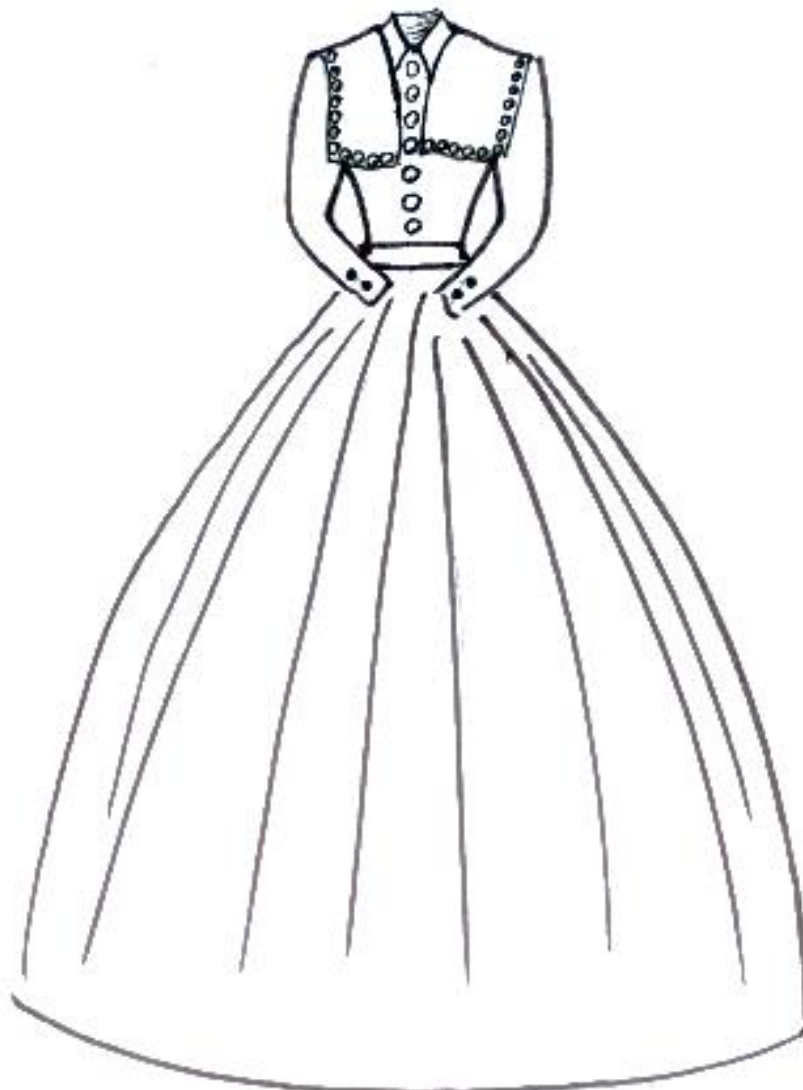
- 5) **Prohlédni si pozorně její portrét od Louise Grünlera (výše).**

Napiš 5 hesel, kterými by se dal obraz popsat, abys zachytil/a podstatné rysy tehdejší doby.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

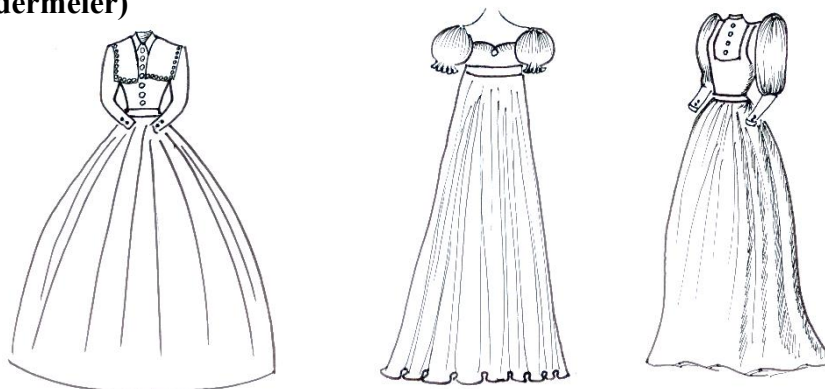

6) Když si prohlédneš hraběčin oděv, zkus se zamyslet, z jakých částí se skládá?

7) Porovnej odívání žen v období 19. století a přiřaď ke každému obrázku styl odívání.
(empír, secese, biedermeier)

Dále zakroužkujte, v jaké stylu je oblečená hraběnka Anna Lobkowitz na olejomalbě výše.

- a) Empír – E
- b) Biedermeier – A
- c) Secese – I

8) Zemřela roku .....

- a) 1932 – R
- b) 1881 – CH
- c) 1845 – G

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

ANNA HRABĚNKA Z HARRACHU – ŘEŠENÍ

Žena na obrázku je Anna ....., roz. Lobkowicz
(TAJENKA)

HARRACH

ROHAN

CLAM-GALLAS

1) Narodila se roku ..... jako 9. z 11 dětí hraběte Josefa

- a) 1563 – R
- b) 1809 – **H**
- c) 1672 – G

2) Pocházela z .....

- a) Vídně – **A**
- b) Prahy – O
- c) Mnichova – L

3) *Ve svém rodném městě se ve svých 18 letech provdala za hraběte Františka Arnošta. Ačkoliv hraběnka Anna pocházela z poměrně velké rodiny (měla 10 sourozenců), v manželství se jí a jejímu choti narodily pouze 4 děti (dospělosti se dožili 2 synové). Významnou rodinnou událost oslavila spolu s manželem v roce 1877.*

Podle pamětní medaile zkus zjistit, jaké životní jubileum spolu slavili?

- a) Stříbrnou svatbu (25. výročí) – A
- b) Zlatou svatbu (50. výročí) – **R**
- c) Diamantovou svatbu (60. výročí) – H

- 4) *Hraběnka měla spolu s manželem zálibu v umění, ona sama byla aktivní amatérskou malířkou. Na jejich tehdejším sídle se dochovala méně známá hraběnkina podobizna, kterou namaloval v pol. 19. století Louis Grünler.*

Kde je možné tuto olejomalbu vidět?

- a) V její ložnici na zámku Hrádek u Nechanic – R
- b) V rodové hrobce Harrachů v Horní Branné – M
- c) Na hlavním oltáři v katedrále sv. Víta – A

- 5) **Prohlédni si pozorně její portrét od Louise Grünlera (výše).**

Napiš 5 hesel, kterými by se dal obraz popsat, abys zachytil/a podstatné rysy tehdejší doby.

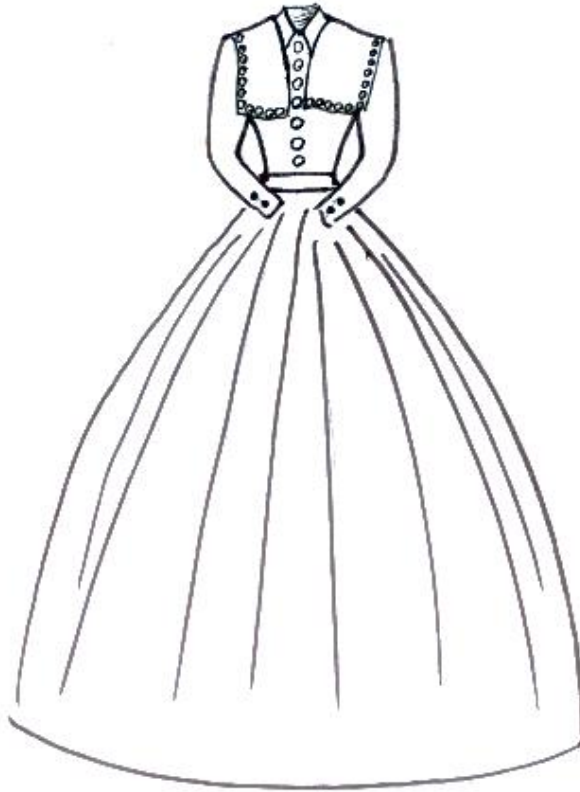
- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

6) Když si prohlédneš hraběčin oděv, zkus se zamyslet, z jakých částí se skládá?

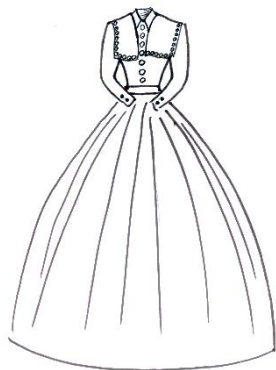
npř. krinolína, sukně, korzet,

spodnička, kabátek (blůza),

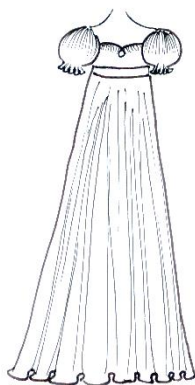

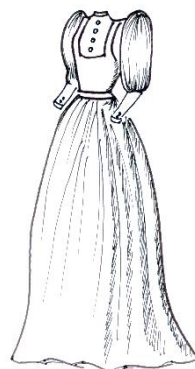
7) Porovnej odívání žen v období 19. století a přiřaď ke každému obrázku styl odívání.
(empír, secese, biedermeier)

biedermeier

empír

secese

Dále zakroužkujte, v jaké stylu je oblečená hraběnka Anna Lobkowicz na olejomalbě výše.

- a) Empír – E
- b) Biedermeier – **A**
- c) Secese – I

8) Zemřela roku .....

- a) 1932 – R
- b) 1881 – **CH**
- c) 1845 – G

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V LIBERCI

HARRACHOVÉ

VZNEŠENOST ZAVAZUJE

Soubor pracovních listů k možnému využití.

Pro 1. a 2. stupeň základních škol a nižší stupeň víceletých
gymnází

ARNOŠT VOJTĚCH Z HARRACHU

VÍTE, ŽE BYL PŘÍBUZNÝ
S GENERALISSIMEM
ALBRECHTEM Z VALDŠTEJNA?

KDO BYL
ALBRECHT Z
VALDŠTEJNA?

? JAKÝ BYL JEJICH
PŘÍBUZENSKÝ VZTAH?

NAPOVĚDA: VALDŠTEJNSÍ
VZAL ZA ŽENU ARNOŠTOVU
SESTRU.

ARNOŠT VOJTĚCH Z HARRACHU SE BĚHEM SVĚHO ŽIVOTA VYPRACOVAL
AŽ NA KARDINÁLA. MĚL TEDY VELMI ÚSPĚŠNOU CÍRKEVNÍ KARIÉRU.

? VYPLŇTE NÁSLEDUJÍCÍ PYRAMIDU DUCHOVNÍCH FUNKCÍ.
ZAMĚŘTE SE TAKÉ NA TO, JAKOU PRAVOMOC DUCHOVNÍ
PŘEDSTAVITELÉ MĚLI.

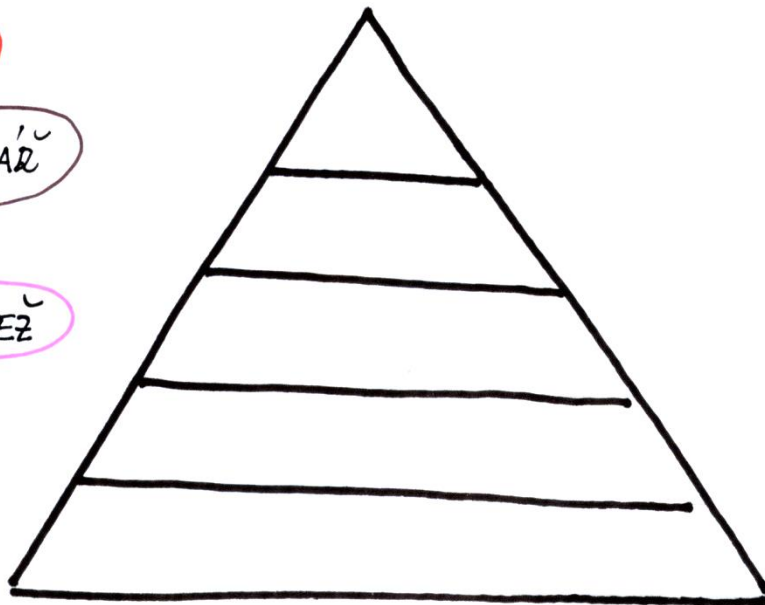
KARDINÁL

FARAR

BISKUP

PAPEŽ

ARCIBISKUP

NEJVYŠÍ
POSTAVENÝ

Jan Nepomuk Harrach hrabě

VÍTE, ŽE SE JAN NEPOMUK UŽ JAKO MALÝ ZAJÍMAL O VÝROBU SKLA?

SÁM SI V 15 LETECH VYROBIL S POMOCÍ ZKUŠENÝCH SKLAŘŮ VLASTNÍ HOLBIČKU.

KDYŽ UŽ PANSTVÍ SPRAVOVAL SÁM, TAK HARRACHOVSKÉ SKLAŘNY VELMI MODERNIZOVAL.

VYSVĚTLETE, CO JE TO HOLBIČKA.

ZAJÍMAL SE I OSVĚ ZAMĚSTNANCE. CO SI MYSLÍTE, ŽE DOSTAL NEJDELE PRACUJÍCÍ SKLAŘ ZA ODMĚNU?

TENTO SKLAŘ PRACOVAL V HARRACHOVSKÝCH SKLAŘNÁCH 60 LET.

DALŠÍM ZAMĚSTNANCŮM DAL VÍCE PENĚZ, JINÁ VYZNAMENÁNÍ A ZŘÍDIL JIM I UBYTOVÁNÍ.

VÍTE, ŽE HRABĚ POŽÁDAL TAKÉ VÝSTAVY SKLA? JEHO SKLO BYLO CENĚNO V CELE' EVROPE A NEJEDNOU ZÍSKALO MEDAILI V PAŘÍŽI, BERLÍNĚ, VIDNI...

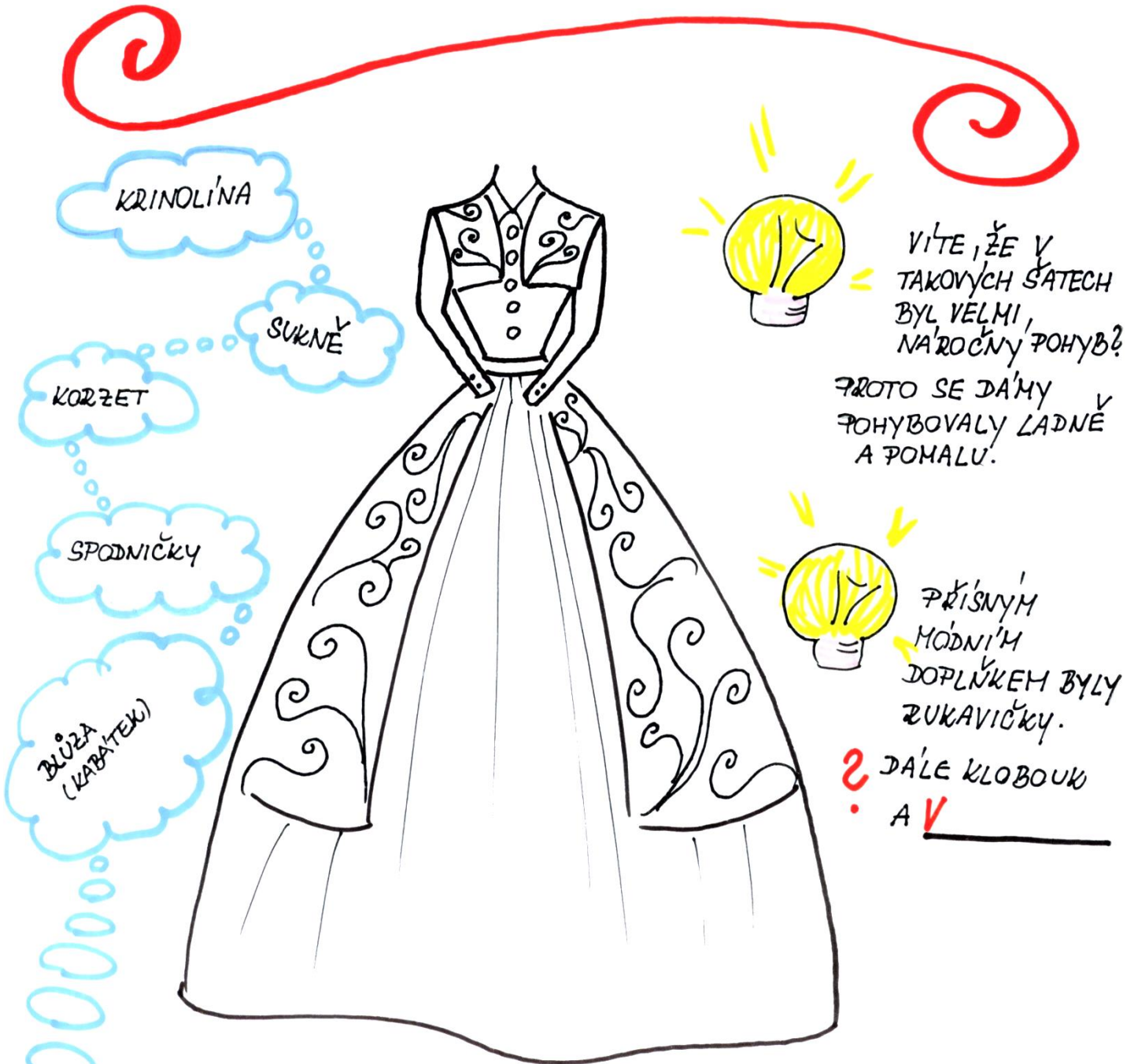

ÚKOL: NAVRHNĚ SKLENĚNÝ POHÁŘ PRO HRABĚTE, KTERÝ BY MOHL ZÍSKAT MEDAILI.

Anna hraběnka z Haračova

S HRABĚNKOU JSTE SE MOHLI SETKAT NA OLEJOMALBĚ Z ROKU 1850.

? VÍTE, CO V TĚTO DOBĚ DAŇY NOSILY?
PODÍVEJTE SE NA OBRAŽEK A ZKUSŤE
PŘÍŘADIT ČÁSTI ODĚVU K OBRAŽKU.